Органічне землеробство – запорука продовольчої безпеки

Бібліографічний покажчик

Управління культури, національностей, релігій та охорони об’єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського

Відділ технічної та сільськогосподарської літератури

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО – ЗАПОРУКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Бібліографічний покажчик

Одеса – 2017

Матеріал, викладений у покажчику, знайомить з сучасним станом розвитку органічного землеробства в Україні та світі, з новими технологіями обробки ґрунтів та вирощування органічної продукції.

Покажчик призначений для працівників аграрної сфери, фермерів, власників дачних ділянок, а також широкого кола читачів.

Матеріал – 173 одиниці українською і російською мовами з фондів ООУНБ ім. М. Грушевського – розташований по розділах, у межах розділів – в алфавітному порядку.

Довідковий апарат складається з алфавітного покажчика імен та заголовків книг і статей та покажчика періодичних видань, що використані.

ВСТУП

Важливою проблемою людства у XXI столітті, яка вимагає гармонізації аграрного виробництва з навколишнім природним середовищем, забезпечення одержання екологічно чистої сільськогосподарської продукції для безпечного і здорового харчування людей, є розвиток органічного аграрного виробництва.

Органічне землеробство – це метод ведення сільського господарства, який виключає застосування пестицидів, гербіцидів, хімічних добрив, регуляторів росту рослин, а також генмодифікованого посівного матеріалу. Органічне землеробство відрізняється від традиційного тим, що землю не копають і не орють, а лише поверхнево розпушують на глибину 5-10 см.

Органічне землеробство ніяк не можливо назвати новим напрямком, так як і в 19, так і в 20 столітті цією методикою всерйоз займалися хлібороби в Росії, Україні, в Америці і інших країнах.

Поняття «органічний» уперше було використано в 1940 році В. Нортборном, який вважається засновником наукового органічного сільського господарства.

Органічне виробництво є одним з пріоритетних напрямів розвитку сільського господарства у світі, оскільки серед широкого спектра методів господарювання є чи не єдиним, що не завдає негативного впливу навколишньому природному середовищу та здоров'ю людини.

Виробництво органічної продукції допомагає розв'язувати одразу три екологічні і соціальні проблеми : 1). Охорона довкілля від забруднення хімічними речовинами, які застосовуються у процесі сільськогосподарської діяльності людини; 2). Попередження деградаційних процесів у ґрунтах; 3). Поліпшення стану здоров'я населення в результаті вживання органічної продукції.

В Україні, як і в усьому світі, зростає попит на якісні та безпечні продукти харчування, а особливої популярності останнім часом набуває термін «органічні продукти» та «органічне виробництво». Україна в найближчому майбутньому повинна стати європейським лідером у виробництві екологічно чистого продовольства, оскільки має значну за масштабами Європи площу високопродуктивних земель.

Органічне землеробство – це перспективний шлях розвитку сільського господарства в світі і в Україні.

Утвердження органічного сільського господарства в Україні є одним із пріоритетних стратегічних напрямів аграрного сектора економіки, передумови для якого закладені в ряді нормативно-правових актів. У стратегії розвитку аграрного сектора економіки на період до 2020 року зауважено, що одним із шляхів досягнення стратегічних цілей сприяння розвитку органічного землеробства, насамперед в особистих селянських і середніх господарствах.

Офіційні документи

1. **Про виробництво** та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини [Текст] : Закон України № 425-VII редакції від 05.04.2015 р. // ВВР. – 2015. – № 21. – Ст. 133.

2. **Про основні** принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів [Текст] : Закон України № 867-VIII від 08.12.2015 р. // ВВР. – 2016. – № 4. – Ст. 40.

3. **Про продовольчу** безпеку України [Текст] : Проект Закону України № 2818-VI від 21.12.10 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF6GI01A.html.

4. **Про прийняття за основу** проекту Закону України про продовольчу безпеку України : Постанова Верховної Ради України № 3498-VI від 14 черв. 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3498-17.

5. **Про затвердження** державного логотипу для органічної продукції (сировини) [Текст] : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 495 від 25 груд. 2015 р. // Офіційний вісник України. – 2016. – № 9. – Ст. 424. – С. 89-93.

6. **Про затвердження** Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) бджільництва [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України № 208 від 23 берез. 2016 р. // Урядовий кур'єр. – 2016. – 23 берез. – С. 13.

7. **Про затвердження** Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) рослинного походження [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України №587 від 31 серп. 2016 р. // Урядовий кур'єр. – 2016. – 24 верес. – С. 10.

8. **Про затвердження** Детальних правил виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України № 241 від 30 берез. 2016 р. // Урядовий кур'єр. – 2016. – 14 квіт. – С. 12-13.

Розвиток органічного землеробства в Україні

9. **Артиш В. І.** Особливості органічного агровиробництва в концепції сталого розвитку АПК України [Текст] : [мета статті – обґрунтувати принципи виробництва органічної продукції в концепції сталого розвитку] / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2012. – № 7. – С. 19-23.

10. **Антосик А. П.** Органічне землеробство : за і проти [Текст] : [приведена таблиця порівняльної характеристики типів землеробства – класичного, агрономічного і органічного] / А. П. Антосик // Дім, сад, город. – 2016. – № 11. – С. 8-10.

11. **Бойко Л.** Передумови розвитку органічного виробництва [Текст] : [проведено аналіз передумов запровадження органічного виробництва в Україні. Виявлено проблеми у цій сфери та запропоновано шляхи їх вирішення з урахуванням світового досвіду] / Л. Бойко // Землевпорядний вісник. – 2011. – № 2. – С.30 – 35.

12. **Гармашов В. В.** До питання органічного сільськогосподарського виробництва в Україні [Текст] : [розглянуто об’єктивні причини екологізації сільського господарства в Україні. Розкрито напрями впровадження системи технологічного забезпечення органічного сільськогосподарського виробництва. Запропоновано шляхи та засади створення його законодавчої бази] / В. В. Гармашов, О. В. Фомічова // Вісник аграр. науки. – 2010. – № 7. – С. 11-16.

13. **Дудар О.** Концептуальні основи розвитку органічного агровиробництва в Україні [Текст] : [розкрито тенденції становлення вітчизняного органічного агровиробництва, особливості структури внутрішнього ринку сертифікованої органічної продукції. Обґрунтовано концептуальну модель формування стратегії розвитку органічного агровиробництва в Україні] / О. Дудар // Вісник ТНЕУ. – 2013. – № 1. – С. 56-66.

14. **Дудар О.** Організаційно-економічні основи формування і розвитку органічного агровиробництва [Текст] : [розкрито роль і значення органічного виробництва у світовій системі сільського господарства та серед споживачів екологічно чистих продуктів харчування, проведено аналіз рівня його розвитку в економічно розвинутих країнах та передумов формування в Україні. Обґрунтовано пріоритети від органічного агровиробництва для забезпечення сталого розвитку вітчизняного аграрного сектора] / О. Дудар // Вісник ТНЕУ. – 2009. – № 3. – С. 80-86.

15. **Дудар О.** Формування системи органічного агровиробництва [Текст] : [здійснено SWOT-аналіз для оцінки потенційних можливостей розвитку органічного агровиробництва у сільськогосподарських підприємствах України, проаналізовано результати соціологічного опитування щодо заінтересованості керівників сільськогосподарських підприємств традиційного виробництва організацією ведення органічного агровиробництва для виявлення основних чинників, які впливають на утвердження вітчизняного органічного сектора, формування повноцінного органічного агропродовольчого ринку] / О. Дудар // Економіка АПК. – 2012. – № 8. – С. 31-38.

16. **Зіновчук Н. В.** Мотиваційні чинники організації органічних сільськогосподарських кооперативів в Україні [Текст] : [мета статті – дослідити готовність населення приєднатися до обслуговуючих кооперативів. Визнані основні мотиви власників особистих селянських господарств щодо вступу до кооперативного об'єднання, проаналізовані можливості підтримки органічного сільського господарства створенням обслуговуючих кооперативів] / Н. В. Зіновчук, А. В. Лесь, А. В. Ращенко // Економіка АПК. – 2016. – № 9. – С. 33-38.

17. **Камінський В. Ф.** Принципи управління розвитком органічного виробництва в контексті продовольчої безпеки України [Текст] : [мета статті полягає в обґрунтуванні концептуальних принципів управління розвитком органічного виробництва в контексті продовольчої безпеки країни] / В. Ф. Камінський, Г. М. Чорний, С. Г. Корсун //Економіка АПК. – 2016. – № 9. – С. 5-9.

18. **Капштик М.** Як перейти до органіки ? [Текст] : [перехід до органічного виробництва є дуже важливим рішенням, яке досить часто призводить до змін у структурі бізнесу, його управління та фінансовій системи. Тому дуже важливо увесь цей процес ретельно продумати. В статті висвітлено кроки з переходу на органічне землеробство] / М. Капштик // Агросектор. – 2009. – № 4/5. – С. 38-39.

19. **Корніцька О. І.** Органічне виробництво : основні напрями наукового забезпечення [Текст] : [висвітлено роль наукового забезпечення у стимулюванні розвитку органічного сектора сільського господарства, а також наведено основні напрями наукових досліджень для успішного його ведення в Україні] / О. І. Корніцька // Агроекологічний журнал. – 2011. – № 3. – С. 26-30.

20. **Крюков Д.** Органіка в Україні : хочемо … чи можемо ? [Текст] : [Україна також може пишатися власним органічним виробництвом. Так, за даними Федерації органічного руху України, наша країна нині посідає 22-ге місце в світі за площами, зайнятими під органічне виробництво, а фермерів, які вирощують органічну продукцію на 410 тис. га землі – близько 210 осіб (у 2002 р. в Україні було зареєстроване 31 господарство зі статусом органічного). В статті приведена таблиця динаміки розвитку органічного землеробства в Україні за період 2002 – 2015 рр.] / Д. Крюков // Тваринництво. Ветеринарія. – 2017. – № 2. – С. 13-15.

21. **Лобас М. Г.** Новітні тенденції в розвитку землеробства [Текст] : [розкрито системну взаємозумовленість і взаємозв'язок соціального і природного середовища. Висвітлено проблеми сучасного розвитку галузі землеробства. Доведено нагальну необхідність переходу до природного землеробства. Обґрунтовано його переваги і проблеми становлення в Україні] / М. Г. Лобас // Агроінком. – 2011. – № 7/9. – С. 3-5.

22. **Мармуль Л. О.** Розвиток органічного виробництва в Україні на засадах кооперації [Текст] : [обґрунтовано напрями розвитку органічних підприємств і мікроферм на засадах розширення диверсифікації й удосконалення спеціалізації органічного виробництва, розширення каналів збуту органічної продукції за рахунок експорту, поліпшення фінансово-інвестиційного забезпечення органічних товаровиробників на основі товарного кредитування і кооперування, удосконалення їх наукового, інформаційно-консультаційного та кадрового забезпечення] / Л. О. Мармуль, Н. П. Новак // Економіка АПК. – 2016. – № 9. – С. 26-32.

23. **Мельничук Я. П.** Організаційні аспекти ведення органічного землеробства [Текст] : [мета статті – дослідження ефективності органічного землеробства та його організаційно-економічні передумови формування в Україні] / Я. П. Мельничук // Економіка АПК. – 2015. – № 10. – С. 97-103.

24. **Найда А. В.** Розвиток органічного виробництва в Україні [Текст] : [в статті проведено дослідження тенденції розвитку виробництва органічної продукції за динамікою площ органічних сільськогосподарських угідь, кількістю органічних господарств, обсягом споживання органічної продукції в Україні. Визначено основні фактори, що негативно впливають на розвиток виробництва органічної продукції та передумови ефективного розвитку, тенденції розвитку, нормативно-правового забезпечення] / А. В. Найда // Аграрний вісник Причорномор'я : зб. наук праць / Одес. держ. аграр. ун-т. – Вип. 78-2. – Економічні науки. – Одеса : ТОВ «ВМП», 2015. – С. 11-17.

25. **Панічев Р.** Чудеса «Агроекології» [Текст] : [стаття знайомить з досвідом господарства «Агроекологія», що знаходиться недалеко від Полтави – в селі Михайлики Шишацького району, яке досягло значних успіхів не лише в органічному землеробстві, а й у технології мінімального обробітку та збереження родючості ґрунтів. Накопичені за тривалий час знання про взаємодію різних рослин дозволили аграріям повністю відмовитися від використання будь-яких хімікатів] / Р. Панічев // Агросектор. – 2008. – № 4/5. – С. 32-35.

26. **Прокопчук Н.** Міжнародна виставка «БіоФах» і перспективи України щодо розвитку органічного сільського господарства [Текст] : [уже багато років у німецькому місті Нюрнбергзі відбувається найважливіша подія для всього світового органічного сільського господарства – найбільша міжнародна виставка органічних продуктів «БіоФах». Участь у цьому заході має дуже велике й престижне значення, бо світова спільнота давно зрозуміла, що органічне виробництво є виробництвом продуктів найвищого ґатунку. Стаття знайомить з одною з таких виставок, у якій брали участь і представники органічного сектору України] / Н. Прокопчук // Дім, сад, город. – 2011. – № 4. – С. 38-39.

27. **Скальський В. В.** Органічне землеробство : проблеми та перспективи [Текст] : [розглянуто питання екологічного сільськогосподарського виробництва в Україні, а також необхідність його статистичного обліку, обґрунтовано доцільність та основні принципи впровадження екологічних стандартів у практику] / В. В. Скальський // Економіка АПК. – 2010. – № 4. – С. 48-53.

28. **Стельмащук І. З.** Економічна ефективність органічного виробництва в ПП «Агроекологія» [Текст] : [стаття знайомить з одним із найвідоміших органічних сільськогосподарських підприємств в Україні приватним підприємством «Агроекологія» (Полтавська область, Шишацький район, с. Михайлики), яке спеціалізується на вирощуванні зернових і технічних культур та на виробництві молока й м’яса] / І. З. Стельмащук // Економіка АПК. – 2013. – № 4. – С. 121-125.

29. **Стельмащук І. З.** Розвиток органічного агровиробництва в Україні [Текст] : [розглянуто сучасний стан і перспективи розвитку органічного агровиробництва. Досліджено канали збуту та визначено середнього споживача органічної продукції. Доведено ефективність органічного напряму ведення сільськогосподарського виробництва в Україні] / І. З. Стельмащук // Агроінком. – 2013. –№ 4/6. – С. 26-29.

30. **Танчик С. П.** Розвиток органічного землеробства в Україні [Текст] : [викладено результати дослідження технічної, господарської та економічної ефективності 3-х систем землеробства – промислової (контроль), екологічної та біологічної (органічної). Обґрунтовано розробку теоретичних основ органічного землеробства, розглянуто стан та перспективи розвитку в Україні] / С. П. Танчик, О. А. Цюк, С. О. В'ялий // Вісник аграр. науки. – 2009. – № 1. – С. 11-15.

31. **Тараріко Ю. О.** Біоенергетичне аграрне виробництво в Лісостепу України [Текст] : [обґрунтовано перспективні напрями комплексного розвитку високоефективних біоенергетичних агроекосистем зі збалансованого виробництва біоенергії і продовольства на основі органічного землеробства] / Ю. О. Тараріко // Вісник аграр. науки. – 2011. – № 7. – С. 9-14.

32. **Ходаківська О. В.** Органічне виробництво : світові тенденції та українські реалії [Текст] : [розкрито світові тенденції розвитку органічного виробництва та визначено їх вплив на становлення вітчизняного ринку органічної продукції. Охарактеризовано основні тенденції розвитку органічного сектору в Україні. Наведено структуру сільськогосподарських угідь, сертифікованих за органічними стандартами. Визначено площі органічних сільськогосподарських культур, за якими Україна є світовим лідером. З'ясовано місце України в Європі та світі за площею окремих сільськогосподарських культур, сертифікованих за органічними стандартами] / О. В. Ходаківська // Землевпорядний вісник. – 2017. – № 8. – С. 22-27.

33. **Ходаківська О. В.** Сучасні проблеми та перспективи розвитку екологізації аграрного виробництва в Україні [Текст] : [проаналізовано передумови запровадження екологізації аграрного виробництва в Україні та запропоновано напрями подальшого її розвитку. Висвітлено місце і роль держави у запровадженні екологобезпечних технологій господарювання в сільському господарстві] / О. В. Ходаківська, О. В. Богдан // Вісник аграр. науки. – 2012. – № 8. – С. 69-72.

34. **Шкурко Т. П.** Органічне землеробство за розвинутого тваринництва [Текст] : [мета статті – обґрунтувати перспективи розвитку органічного землеробства в Україні разом з розвинутим тваринництвом для забезпечення населення якісними продуктами харчування] / Т. П. Шкурко // Вісник аграр. науки. – 2017. – № 1. – С. 24-28.

35. **Шубравська Є.** Ринок органічної продукції і перспективи його розвитку в Україні [Текст] : [проаналізовано переваги органічного способу сільськогосподарського виробництва. Досліджено основні тенденції розвитку світового ринку органічної продукції. Визначено фактори глобального та національного рівнів, які стимулюють розвиток її вітчизняного ринку. Обґрунтовано перспективи й механізм формування та зміцнення органічної галузі в Україні] / Є. Шубравська // Економіка України. – 2008. – № 1. – С. 53-61.

36. **Шувар І.** Біологічне землеробство та його перспективи [Текст] : [серед факторів техногенного навантаження на біосферу особливе місце займає хімізація сільського господарства, адже вона порушує саморегуляцію в живій природі, послаблює захисні сили рослин, тварин і людини. Старі, випробувані агротехнології вже не в змозі справитися з цими проблемами, зокрема подальшого розвитку землеробства – пошуку альтернативних шляхів підтримки його високої продуктивності й екологічної безпеки] / І. Шувар, Б. Шувар // Агросектор. – 2007. – № 9. – С. 18-21.

37. **Ясиновський В.** Жива земля живильну силу родить або Органічному виробництву майбутній ринок – не загроза [Текст] : [розглянуто становище ринка органічної продукції в Україні] / В. Ясиновський // Землевпорядний вісник. – 2011. – № 10. – С. 18-22.

Ґрунт – основний об’єкт органічного землеробства

38. **Барвінченко В. І.** Функції ґрунту та інших компонентів основного засобу сільськогосподарського виробництва [Текст] : [висвітлено особливості ґрунту як основного засобу виробництва, засобу і предмету праці, предмету виробництва,, результату тривалого природного процесу] / В. І. Барвінченко, В. Я. Олійник // Агроінком, – 2011. – № 4/6. – С. 90-91.

39. **864-10 40.3я73 Г 28**
Ґрунти України: властивості, генезис, менеджмент родючості [Текст] : [висвітлені загальні поняття про ґрунти, їх хімічний склад, властивості, закономірності генезису та порушення ґрунтів на території України. Узагальнені агрозаходи рекультивації порушених і забруднених ґрунтів та основні агрохімічні матеріали, які використовують в агрономічній практиці, а також питання менеджменту планування та використовування ґрунтових ресурсів] / В. І. Купчик, В. В. Іваніна, Г. І. Нестеров та ін. – Київ : Кондор, 2010. – 414 с.

40. **Залежність родючості ґрунту** від рівня господарювання [Текст] : [основним багатством будь-якої держави є земля. Проблема збереження й підвищення ґрунтової родючості стоїть на першому місці в усіх цивілізованих країнах світу. В статті розглянуто кілька варіантів збереження і використання всіх можливостей природи для покращення родючості землі] / Л. Глущенко та ін. // Пропозиція. – 2007. – № 2. – С. 35-37.

41. **Зелінський М.** Відновлюйте родючість ґрунтів без використання мінеральних добрив [Текст] : [розглянуто питання ґрунтозахисного землеробства : збереження органічних решток, які знаходяться постійно у верхньому шарі ґрунту, шкода від глибокої оранки та ін.] / М. Зелінський // Агросвіт України. – 2010. – № 5. – С. 15.

42. **Зелінський, М.** Ґрунт – живий [Текст] : [в статті дана характеристика ґрунту як живого організму, у якому мешкає велика кількість корисних жителів : земляних черв'яків, бактерій, молюсків, мокриць та ін. Усе разом – рослини, живність і мікроби, які процвітають у створеному для себе домі – це і є ґрунт] / М. Зелінський // Агросвіт Україна. – 2009. – № 11/12. – С. 14-15.

43. **Зелінський М.** Оранка жалюгідна проти природного розпушування ґрунту [Текст] : [перший крок до отримання органічної продукції є відмова від оранки, незалежно від культури, яку вирощуєте] / М. Зелінський // Агросвіт України. – № 4. – С. 18.

44. **Маклюк О. І.** Використання мікробіологічного потенціалу ґрунту в органічному землеробстві [Текст] : [викладено наукові основи використання мікробіологічного потенціалу ґрунту в сучасних системах органічного землеробства. Показано значущість проведення мікробіологічної діагностики агроекосистем та оптимізації біологічної активності ґрунтів, що відповідає ключовим принципам органічного виробництва сільськогосподарської продукції] / О. І. Маклюк // Вісник аграр. науки. – 2011. – № 12. – С. 52-54.

45. **Нелеп В. М.** Земля України і здоров'я нації [Текст] : [здійснено порівняльну характеристику якості ґрунтів у динаміці в господарствах різних організаційно-правових форм. Показано вплив якості ґрунтів і продуктів харчування на здоров'я людей] / В. М. Нелеп, Л. В. Бойко // Економіка АПК. – 2011. – № 1. – С. 20-27.

46. **Паленичак О. В.** Збереження й відтворення родючості ґрунтів як головна умова сталого розвиту сільських територій [Текст] : [мета статті – обґрунтувати основні шляхи та найважливіші заходи щодо державного регулювання раціонального землекористування сільських територій у контексті переходу до ринкових умов господарювання] / О. В. Паленичак // Економіка АПК. – 2012. – № 6. – С. 91-94.

47. **3749-06 40.3я73 П-16**
Панас Р. М. Ґрунтознавство [Текст] : [розкрито поняття ґрунту як природного тіла, охарактеризовано процеси й фактори ґрунтоутворення, будову, склад і властивості ґрунту, питання родючості ґрунтів, ерозії і заходи щодо її усунення] / Р. М. Панас. – Львів : "Новий Світ-2000", 2006. – 372 с.

48. **Про ґрунт дбати –** достойно заробляти [Текст] : [перехід до ринкових відносин, зміна форми власності потребують і нових підходів щодо розробки шляхів збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів. В статті розглядаються проблеми сівозмін, добрив, вапнування] / Г. Габрієль та ін. // Пропозиція. – 2007. – № 7. – С. 56-59. – Табл.: с. 58 ; 2007. – № 8. – С. 58-60. – Табл..: с. 59, 60.

49. **Проневич В. А.** Обґрунтування структурної меліорації торфових ґрунтів для органічного агробиробництва [Текст] : [виявлено, що структурна меліорація малопотужних торфових ґрунтів на основі глибокої оранки сприяє відновленню культурного ґрунтоутворювального процесу, зростанню родючості, збереженню та сповільненій мінералізації органічної речовини. Структурований ґрунт розглянуто як об’єкт органічного землеробства для одержання екологічно безпечної продукції] / В. А. Проневич // Агроекологічний журнал. – 2012. – № 4. – С. 48-54.

50. **Солов’яненко Н.** Ґрунтовий покрив – складова природних ресурсів України [Текст] : [ґрунтовий покрив України за своїми різноманітними властивостями, що характеризують його родючість, представлений типами ґрунтів, їх агровиробничими групами та ґрунтовими відмінами. В статті розглянути питання про якісний стан ґрунтів, дана оцінка їх родючості, характеристика особливо цінних земель України] / Н. Солов’яненко // Землевпорядний вісник. – 2012. – № 2. – С.44-48.

51. **Стельмащук І. З.** Ефективність оптимізації розміщення посівів на ділянках різної родючості в органічному виробництві [Текст] : [родючість ґрунту має бути основним важелем, який сприятиме органічному виробництву стати конкурентоспроможним і вигідним у нинішній час. Еталоном органічного виробництва буде підприємство із високорозвиненим тваринництвом і рослинництвом, яке працює над підвищенням родючості ґрунту] / І. З. Стельмащук // Економіка АПК. – 2013. – № 6. – С. 107-114.

52. **Суюндуков Я. Т.** Растения как основной фактор структурообразования почв [Текст] : [производя первичную биологическую продукцию, растение служит источником энергии для почвообразования. Одним из эффективных методов воспроизводства почвенного плодородия служит фитомелиорация, сущность которой заключается в использовании биологического потенциала растений для восстановления свойств почвы. Цель статьи – сравнительное изучение разных видов трав по фитомелиоративной эффективности] / Я. Т. Суюндуков, Р. Ф. Хасанова // Агроном. – 2008. – № 1. – С. 136-137.

53. **Фадєєв Л.** Відновлюємо родючість ґрунту [Текст] : [обов'язково слід припинити зниження родючості ґрунту й розпочати його відновлення. Умовою підтримки життя ґрунтових мікроорганізмів є повітря, вода й рослинні рештки. Усі речовини, які задіяні для створення врожаю, мають бути повернуті в ґрунти із добривами. Солома є таким добривом, не можна допускати спалювання соломи в полі (це взагалі наш злочин перед наступними поколіннями)] / Л. Фадєєв // Пропозиція. – 2013. – № 4. – С. 58-59.

54. **Червонная Т.** Органическое вещество почвы – фактор, определяющий ее плодородие [Текст] : [в данной статье рассматривается вопрос комплексного анализа почвы, подробно описан один из параметров – это органическое вещество почвы] / Т. Червонная // Зерно. – 2009. –№ 4. – С. 66-67.

55. **Шевченко О. І.** Проблеми біологізації землеробства, обробіток ґрунту та строки посіву озимих зернових [Текст] : [в статті розглядаються питання: як впливає хімізація на ґрунти, чим зарадити зниженню родючості ґрунту, як перейти на біологічне землеробство] / О. І. Шевченко // Хімія, агрономія, сервіс. – 2007. – № 15/16, серп. – С. 6-7.

Ґрунтозахисні системи обробітку ґрунту

56. **Бейкер С. Дж.** Преимущества и недостатки нулевой технологии [Текст] : [в статье авторы рассказывают об особенностях посева при использовании нулевой технологии] / С. Дж. Бейкер, К. Е. Сакстон, В. Р. Ритчи // Агроном. – 2011. – № 1. – С. 218-219.

57. **Бейкер С. Дж.** Понятие риска при нулевой технологии [Текст] : [в статье рассматриваются особенности посева и использования нулевой технологии: какова природа риска при ее применении, опасности биологического характера, опасности физического характера, риск химического свойства и др.] / С. Дж. Бейкер, К. Е. Сакстон, В. Р. Ритчи // Агроном. – 2011. – № 2. – С. 220-225.

58. **Бережняк М. Ф.** Оптимізація агрофізичних параметрів чорноземних ґрунтів за різних систем обробітку [Текст] : [установлено позитивний вплив на оптимізацію агрофізичних параметрів чорноземних ґрунтів різного гранулометричного складу застосування плоскорізного та чизельного обробітків. За їх використання відзначено тенденцію підвищення урожайності кукурудзи на зерно порівняно з традиційною оранкою] / М. Ф. Бережняк, Є. М. Бережняк // Вісник аграр. науки. – 2010. – № 12. – С. 16-19.

59. **Горлова С.** Методы органического земледелия. Требования к почвам [Текст] / С. Горлова // Овощеводство. – 2007. – № 11. – С. 16-17.

60. **Грант С.** Искусство обработки – No-till [Текст] : [переход на технологию No-till влечет за собой существенные изменения в почве: увеличенное содержание влаги, лучшее формирование семенной лунки, большее количество органического вещества и червей, меньше эрозии и улучшенную проходимость. Все эти вопросы подробно освещаются в данной статье] / С. Грант // Агроном. – 2008. – № 4. – С. 140-143

61. **Дерпиш Р.** Технологія No-till піддала сумніву здоровий глузд в оранці [Текст] : [традиційні системи землеробства, за яких ґрунт піддають інтенсивній обробці, як правило, зумовлюють деградацію ґрунтів і зниження врожайності. Технологія No-till доводить, що застосування плуга фактично загубило продуктивність наших ґрунтів. В статті розглядаються характеристики різних систем землеробства] / Р. Дерпиш // Зерно і хліб. – 2011. – № 1. – С. 32-33.

62. **Жуков О.** Точное земледелие : как оно работает [Текст] : [точное земледелие (ТЗ) уже давно активно используется в Европе, США, Китае, Германии и других странах. У нас же техника и оборудование для ТЗ практически не производятся, в основном существуют лишь опытные образцы, которые требуют доработки. В статье описаны этапы внедрения технологии точного земледелия, экономия при его внедрении, сдерживающий фактор] / О. Жуков // Агроном. – 2010. – № 4. – С. 178-179.

63. **Капштик М. В.** Ґрунтозахисні технології як передумова органічного землеробства [Текст] : [обґрунтовано комплекс заходів щодо припинення деградаційних процесів та забезпечення відтворення родючості чорноземних ґрунтів Лісостепу України на основі розробки екологічно вмотивованої системи землеробства, що враховує закономірності зміни екосистеми ґрунту у сільськогосподарському виробництві] / М. В. Капштик, О. В. Демиденко // Агроекол. журнал. – 2011. – № 2. – С. 52-58. – Табл.: с. 53, 54, 55. – Бібліогр.: с. 58.

64. **Квітка Г.** Стратегія й тактика безплужного господарювання [Текст] : [з досвіду роботи приватного сільськогосподарського підприємства «Росава», що в Кагарлицькому районі Київщини] / Г. Квітка // Пропозиція. – 2008. – № 2. – С. 28-29.

65. **Крючков А.** Опыт бесплужной обработки почвы [Текст] : [в статье автор рассказывает о собственном опыте выращивания кукурузы и подсолнечника в системе No-Till] / А. Крючков // Агроном. – 2015. – № 4. – С. 164-168.

66. **Малієнко А. М.** Загальні закономірності формування технологій мінімального обробітку ґрунту в землеробстві України [Текст] : [сучасні технології «прямої» сівби (або так званого «нульового» обробітку) достатньо обґрунтовано відносять до найвагоміших надбань агрономічної та інженерної наук другої половини XX сторіччя. Розглянуто основні і безперечні переваги «нульового» обробітку ґрунту: можливість різкого підвищення продуктивності праці, високий ефект у боротьбі з ерозією і дефляцією, збереження родючості ґрунту, вологозберігаючий ефект, скорочення витрат пального та ін.] / А. М. Малієнко // Агроінком. – 2007. – № 1. – С. 18-22.

67. **Мартинюк Н. І.** Вплив основного обробітку ґрунту на економічні показники органічного виробництва сільськогосподарських культур [Текст] : [мета статті – провести оцінку економічної ефективності вирощування вівса при різних системах обробітку ґрунту, виявити ефективність обробітку в одновидових і змішаних з пелюшкою посівах за органічного виробництва в правобережній частині Лісостепу України] / Н. І. Мартинюк // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 65-67.

68. **Марченко В.** Становление систем обработки почвы в Украине [Текст] : [в статье рассматриваются разные системы обработки почвы : мотыжная, плужная, глубокой вспашки, безплужная, безотвальная и др.] / В. Марченко, В. Сиволапов, В. Синько //Овощеводство. – 2009. – № 9. – С. 46-51.

69. **Панічев Р.** Стратегії обробітку ґрунту [Текст] : [розглянуто системи землеробства, що передбачають відмову від плужного обробітку ґрунту] / Р. Панічев // Агросектор. – 2007. – № 9. – С. 14-16.

70. **Сайко В. Ф.** Системи обробітку ґрунтів в Україні [Текст] : [розглянуто питання розвитку систем обробітку ґрунтів в Україні з посиланням на вітчизняний історичний досвід і особливості їхнього упровадження в сучасних умовах та реалізації No-till систем у зарубіжних країнах (Південна Америка, США, Канада, Австрія] / В. Ф. Сайко // Вісник аграр. науки. – 2007. – № 6. – С. 5-9. – Рис.: с. 8.

71. **Ситник В. П.** Обробіток ґрунтів в Україні: плужний, мінімальний, нульовий? [Текст] : [узагальнено набутий в Україні досвід системи обробітку ґрунту та зміни, що відбуваються у зв'язку з кризовими явищами в сільському господарстві. Розглянуто принципові підходи до цієї надзвичайно важливої проблеми в світовому землеробстві. Висловлено пропозиції з удосконалення сучасних способів обробітку ґрунту в напрямі мінімалізації] / В. П. Ситник, В. В. Медведєв // Вісник аграр. науки. – 2007. – № 2. – С. 5-12. – Табл.: с. 9, 10, 11.

72. **459-09 41.41 Т 45**
Танчик С. П. No-till і не тільки. Сучасні системи землеробства [Текст] : [у даній роботі висвітлена сутність систем землеробства та їхній історичний розвиток, теоретичні і практичні основи систем землеробства, їхні основні складові, системи сівозмін, механічного обробітку ґрунту, удобрення, захисту сільськогосподарських культур від бур'янів, шкідників і хвороб. Дана класифікація систем землеробства, їхні завдання та характеристика за сучасних умов, характеристика системи безплужного, нульового обробітку ґрунту (No-till)] / С. П. Танчик – Київ : Юні вест Медіа, 2009. – 160 с.

Органічні добрива – запорука урожаю

73. **Биопрепараты «ТМ BIONA»** – перспективный путь развития сельского хозяйства [Текст] : [биопрепараты не содержат химических элементов и используются как достойная альтернатива химическим препаратам-пестицидам: фунгицидам, инсектицидам, антибиотикам, ферментам. ООО «СХП Нива» – производитель продукции под ТМ BIONA – лидер на рынке производства биопрепаратов для сельского хозяйства в Украине. Продукция ТМ BIONA – это возможность минимизировать использование химических препаратов и тем самым получить безопасную продукцию с минимальным содержанием пестицидных и антибиотических элементов] / ООО «СХП «НИВА». – Режим доступа: www.biona.biz // Агроном. – 2010. – № 4. – С. 30.

74. **Бобров О. Г.** Технологія виготовлення органічних добрив [Текст] : [в Національному інституті винограду і вина «Магарач» розроблена технологія виготовлення органічних добрив з відходів виноградно-виноробних, деревопереробних виробництв, каналізаційних осадів, відходів рибного промислу, листя паркових зон, яка відповідає сучасним агротехнічним і санітарно-гігієнічним вимогам] / О. Г. Бобров, В. О. Виноградов, Ю. І. Шаліков // Аграрна наука – виробництву. – 2008. – № 2. – С. 3.

75. **Бойко П.** Як правильно вибрати та використати сидерат [Текст] : [сидерати – дешевий, природний, безпечний для людини та довкілля вид зелених добрив, що підвищують урожайність культурних рослин удвічі й більше разів, акумулюють азот, фосфор і калій, розпушують ґрунт, очищають його від збудників захворювань рослин, пригнічують ріст бур'янів, сприяють зниженню заселення ділянок шкідниками] / П. Бойко, Н. Коваленко // Пропозиція. – 2017. – № 1. – С. 104-106.

76. **Бондаренко В.** Гуано на добро [Текст] : [птахофабрики – це великі забруднювачі навколишнього середовища. Існує безліч цікавих вітчизняних та зарубіжних проектів переробки відходів птахофабрик на добриво. В статті описані деякі приклади таких проектів] / В. Бондаренко // Агросектор. – 2007. – № 10/11. – С. 44-47.

77. **Боровик Г.** Біодобрива: щоб поля зеленіли [Текст] : [основна перевага біодобрив полягає у тому, що в них легкозасвоюваній формі зберігається практично весь азот та й інші поживні речовини, які містяться у вихідній сировині. Якщо порівняти із гноєм, який перепріває у звичайних умовах, біодобрива вигідно відрізняються тим, що зброджування гною у біогазових установках знищує майже всі яйця гельмінтів, патогенні організми і насіння бур'янів, і добриво виходить «чисте»] / Г. Боровик // Агросектор. – 2007. – № 7/8. – С. 38.

78. **Бураков И.** Результативные, экологичные, прибыльные [Текст] : [в статье даются характеристики эффективных и безопасных препаратов для удобрения сельскохозяйственных культур при выращивании органической продукции, популярность которой возрастает завидными темпами] / И. Бураков // Овощеводство. – 2011. – № 4. – С. 56-58.

79. **Василенко М. Г.** Органо-мінеральні добрива і регулятори росту рослин в органічному землеробстві [Текст] : [мета статті – дослідити вплив рідких комплексних добрив і регуляторів росту рослин на урожайність і якість сільськогосподарських культур в органічному землеробстві України] / М. Г. Василенко // Вісник аграр. науки. – 2017. – № 2. – С. 11-18.

80. **Ковальчук О. П.** Вплив сидератів на поживний режим ґрунту і врожайність культур у короткоротаційній сівозміні [Текст] : [вирощування сидератів дає змогу збільшити находження у ґрунт свіжої органічної речовини та поліпшити його поживний режим, адже у багатьох сидеральних культур коренева система має здатність нагромаджувати важкодоступні елементи із глибоких шарів] / О. П. Ковальчук, А. Д. Балаєв // Агроном. – 2015. – № 4. – С. 158-159.

81. **Ляшенко О. О.** Технологія біотермічного компостування гною з органічними вологопоглинальними відходами [Текст] : [в інституті механізації тваринництва УААН розроблена і пропонується для практичного використання безвідходна, ресурсоощадна технологія перероблення гною з тваринницьких об'єктів у високоякісні екологічно безпечні добрива (компости)] / О. О. Ляшенко, Г. Є. Мовсесов // Аграрна наука – виробництву. – 2008. – № 1. – С. 4.

82. **Мирунко В.** Пестициди – «міна» уповільненої дії [Текст] : [у статті розглянуто питання застосування пестицидів в аграрному секторі під час виробництва сільськогосподарських продуктів та їх негативний вплив на навколишнє середовище й людину. Показано необхідність жорсткого контролю технології упровадження пестицидів з боку держави] / В. Мирунко, Н. Ремізова // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2011. – № 5. – С. 63-66.

83. **Оленюк А. М.** Біологічне землеробство і продуктивність цукрових буряків [Текст] : [у статті наведені результати досліджень про вплив альтернативних органічних добрив у поєднанні з полиневим і безполицевим основним обробітком ґрунту та комплексним доглядом за посівами цукрових буряків в системі біологічного землеробства] / А. М. Оленюк, В. І. Печенюк, Е. Р. Ермантраут // Цукрові буряки. – 2008. – № 1. – С. 13-15.

84. **Пастух О. М.** Сапропелізація як ефективний фактор органічного землеробства [Текст] : [сапропель ціниться як джерело основних елементів живлення рослин – азоту, фосфору, калію, сірки, мікроелементів (мідь, бор, молібден та ін.) Сапропелі містять мікрофлору, яка, при внесенні в ґрунт, стимулює розвиток мікробіологічних процесів, поліпшує його структуру. Сапропелі можна використовувати для приготування органічних та органо-мінеральних добрив, як основу для приготування добрив у суміші з різними відходами та ін. В статті описані основні переваги сапропелевих добрив] / О. М. Пастух, О. М. Капась // Економіка АПК. – 2011. – № 2. – С. 23-26.

85. **Самардак В. П.** Технологія отримання біогумусу [Текст] : [без правильно вибраного і достатнього удобрення не може бути й мови про високий урожай і смакові якості картоплі та інших сільськогосподарських рослин. Для отримання стабільного врожаю картоплі та іншої городини застосовують біогумус і попіл. Крім городини, біогумусом підживлюють також яблуні, малину, вишню смородину, виноград, суницю, полуницю. Біогумус – це продукт життєдіяльності дощових черв'яків, особливо виведеного їх різновиду – каліфорнійського черв'яка. В статті приведена надійна технологія розведення каліфорнійського черв'яка] / В. П. Самардак // Дім, сад, город. – 2017. – № 3. – С. 10-11.

86. **Сендецький В. М.** Технологія переробки органічних відходів у біогумус [Текст] : [наведено технологію переробки органічних відходів агропромислового комплексу методом вермикультивування в біодобриво нового покоління "Біогумус". Шляхом підбору різних варіантів кількості компонентів і оптимізації технологічних режимів вермикультирования обрані варіанти, за яких спостерігаються максимальна інтенсивність розмноження червоних каліфорнійських дощових черв'яків, швидкість переробки субстрату і якість одержаного органічного добрива "Біогумус"] / В. М. Сендецький // Вісник аграр. науки. – 2010. – № 12. – С. 76-78.

87. **Халеп О. М.** Прогнозування удобрювального потенціалу в моделях органічного виробництва [Текст] : [розроблена методика прогнозування удобрювального потенціалу в сівозмінах органічного землеробства. Наведено алгоритм прогнозування розміру удобрювального потенціалу та результати його апробації на прикладі розроблених моделей органічних сівозмін] / О. М. Халеп, В. В. Волкогон, А. М. Москаленко // Вісник аграр. науки. – 2015. – № 8. – С. 45-49.

Екологічні засоби захисту рослин

88. **Богач Г.** Биологическая защита при выращивании овощных культур в теплицах [Текст] : [автор, участник международной конференции по защите растений в статье делится впечатлениями и дает советы по применению биологических препаратов для защиты растений от вредителей и болезней] / Г. Богач. // Овощеводство. – 2009. – № 12. – С. 60-62.

89. **Віннічук Т. С.** Ефективність біологічних препаратів в захисті пшениці озимої від хвороб [Текст] : [описано технічна ефективність біопрепаратів на розвиток рослин та можливість отримати органічну продукцію без застосування хімічних засобів захисту] / Т. С. Віннічук, В. А. Болоховська // Агроном. – 2015. – № 4. – С. 60-61.

90. **Жолобецький Г.** Екологічно чиста технологія захисту рослин та лісу [Текст] : [описано переваги біологічного методу захисту рослин : екологічність, менші затрати ніж за хімічного методу та ін.] / Г. Жолобецький // Пропозиція. – 2007. – № 12. – С. 102.

91. **Іващенко О. О.** Біологізація аграрного виробництва [Текст] : [мета статті – розробити вдосконалені способи внесення пестицидів. Підвищення рівня екологічності систем захисту посівів від шкідливих організмів в інтенсивних технологіях вирощування можливе завдяки науковому вдосконаленню систем прогнозування етапів їх розвитку і розробці нових систем цільового нанесення робочої рідини з препаратами лише на рослини без одночасного забруднення нецільових об'єктів] / О. О. Іващенко, О. О. Іваненко // Вісник аграр. науки. – 2016. – № 12. – С. 58-61.

92. **Корнійчук М.** Посилення ролі біологічного фактора в системах інтегрованого захисту рослин [Текст] : [компенсувати обмеження застосування хімічних препаратів у системах інтегрованого захисту можна завдяки посиленню біологічного чинника в широкому розумінні цього слова] / М. Корнійчук, Т. Віннічук, Л. Починок // Пропозиція. – 2007. – № 1. – С. 80-82.

93. **Мар'юшкіна В.** Екологічно безпечний метод боротьби з золотушником канадським [Текст] : [результати досліджень показали, що знищення золотушника канадського є важливою складовою проблеми збереження біорізноманіття України., очищення допоможе фермерам і дачникам успішно впоратися зі шкідниками й хворобами сільськогосподарських культур без додаткових витрат і без забруднення довкілля] / В. Мар'юшкіна // Пропозиція. – 2011. – № 1. – С. 77-79.

94. **Рубан М.** Біологічне обґрунтування заходів захисту гороху [Текст] : [пропоновані результати вивчення стійкості сортів гороху проти пошкодження фітофагами та ураження пероноспорозом] / М. Рубан, І. Кошевський // Пропозиція. – 2010. – № 7. – С. 92-93.

95. **Савчук Р.** Ветеран биологической защиты растений [Текст] : [трихограмма – паразитический энтомофаг из отряда перепончатокрылых. Это небольшая оса (0,3 – 0,4 мм), личинки которой паразитируют на яйцах различных видов чешуекрылых. В целом, трихограмма может использоваться для борьбы с несколькими десятками видов насекомых. Трихограмма – один из первых видов, которые еще несколько десятилетий назад стали широко применять для контроля фитофагов. Ее можно без преувеличения назвать ветераном биологической защиты растений] / Р. Савчук, А. Бурковский // Овощеводство. – 2011. – № 6. – С.44-45.

96. **Труфанов О.** Біоінокулянти – запорука здоров'я рослин [Текст] : [біологічними (або мікробними) інокулянтами називають біопрепарати, які містять живі культури корисних для рослин мікроорганізмів. Відповідно до призначення, механізму дії і біологічних особливостей, інокулянти діляться на чотири основні групи : біодобрива, фітостимулятори, препарати мікоризи та засоби біозахисту. У статті даються характеристики усіх груп інокулянтів] / О. Труфанов // Пропозиція. – 2013. – № 3. – С. 58-59.

97. **Щукин В.** Биометод против вредителей [Текст] : [в статье даются советы, как можно уничтожить вредителей овощных культур более безопасным и эффективным способом – применять новейшие защитные биотехнологии] / В. Щукин // Огородник. – 2011. – № 6. – С. 18-19.

98. **Ющенко Л.** Біологічні засоби в захисті рослин [Текст] : [стратегія захисту рослин характеризується глобальною екологізацією. Головна мета біологічного захисту рослин – отримання високоякісної (екологічно безпечної) продукції за умови збереження біологічного різноманіття біоценозів. В арсеналі біологічного захисту рослин є потрібний комплекс засобів, зокрема ентомофагів і біопрепаратів, які дають можливість отримувати безпечну рослинну продукцію] / Л. Ющенко // Пропозиція. – 2013. – № 1. – С. 72-74.

Технології вирощування органічної сільськогосподарської продукції

99. **Артиш В. І.** Система вимог до технологій вирощування органічної продукції [Текст] : [органічна продукція повинна відповідати вимогам, встановленим для такої ж продукції, виробленої конвенційним (неорганічним) способом. Виробництво вважається органічним лише після одержання відповідного сертифіката на виробництво органічної продукції згідно з Правилами органічного виробництва. Вирощування продукції на органічній основі має бути екологічно-чистою й відповідати міжнародним стандартам якості. А тому при технології вирощування необхідно дотримувати певних вимог і відповідних умов. Приведена таблиця вимог до органічного землеробства] / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 37-41.

100. **Болотских А.** Экологические аспекты технологии выращивания овощных растений [Текст] : [в статье рассматриваются вопросы допустимости уровня нитратов в овощах, биологические особенности растений и накопление нитратов в капусте, свекле, картофеле, зеленых овощах и др.] / А. Болотских // Овощеводство. – 2008. – № 9. – С. – 58-61.

101. **Выращивание овощей** методом органического земледелия [Текст] : [в рекомендациях изложен комплекс технологических приемов и элементов по выращиванию овощей методом органического земледелия] : метод. рек. / А. Д. Витанов [и др.] ; под ред. проф. А. Д. Витанова ; Ин-т овощеводства и бахчеводства УААН. – Донецк : Астро, 2007. – 92 с.

102. **Гармашов В. В.** Біотехнологія вирощування томатів у Причорномор'ї [Текст] : [розробники – інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» УААН, Одеський інститут АПВ УААН] / В. В. Гармашов, Ю. О. Калус, П. Я. Москалюк // Аграрна наука – виробництву. – 2007. –№ 4. – С. 6.

103. **Гармашов В. В.** Біотехнологія вирощування зернових культур [Текст] : [розроблена біотехнологія вирощування зернових культур спрямована на обмеження застосування пестицидів і мінеральних добрив, поліпшення внаслідок цього якості продукції, зменшення забруднення довкілля. Розробники – інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» УААН, Одеський інститут АПВ УААН] / В. В. Гармашов, Ю. О. Калус, В. Г. Бурячковський // Аграрна наука – виробництву. – 2007. – № 3. – С. 4.

104. **Грищенко Р.** Вирощування органічної гречки [Текст] : [нині в Україні зростає попит на якісні та безпечні продукти харчування. Особливої популярності останнім часом набувають так звані органічні продукти, які в магазинах продають під маркою «еко» чи «біо». Ці продукти були вирощені за технологією органічного землеробства, яка ґрунтується на відмові від застосування хімізації. В статті даються рекомендації щодо вирощування органічної гречки, яка має комплекс дуже корисних речовин для людського організму] / Р. Грищенко, О. Любчич // Пропозиція. – 2017. – № 1. – С. 96-99.

105. **Дикун Н.** Интенсивные технологии выращивания органической земляники садовой [Текст] / Н. Дикун, В. Козак. // Овощеводство. – 2012. – № 10. – С. 34-36 ; № 11. – С. 54-57 ; № 12. – С. 46-49 ; 2013. – № 1. – С. 72-74 ; № 2. – С. 76-78 ; № 3. – С. 86-89 ; № 4. – С. 76-79.

106. **Дикун Н.** Интенсивные технологии выращивания органической малины [Текст] / Н. Дикун, В. Козак // Овощеводство. – 2013. – № 2. – С. 73-75 ; № 5. – С. 74-76 ; № 6. – С. 54-56.

107. **Дослідження** можливості вирощування соняшнику як органічної продукції в степовій зоні України [Текст] : [проаналізовано вимоги до органічної продукції у світі та в Україні, наведено результати реалізації технології вирощування соняшнику як органічної продукції в умовах фермерського господарства «Костенко» Павлоградського району Дніпропетровської області] / О. Деркач [та ін.] // Техніка і технології АПК. – 2011. – № 2. – С. 26-28.

108. **Калус Ю. О.** Біотехнологія вирощування огірків [Текст] : [науковцями інститутів «Біотехніка» УААН і Одеського інституту АПВ УААН розроблена технологія вирощування огірків у відкритому ґрунті при краплинному зрошенні у південних районах країни. В її основу покладено використання біологічних засобів захисту, живлення і стимулювання розвитку рослин замість хімічних препаратів, що застосовуються при еталонних технологіях] / Ю. О. Калус, В. В. Гармашов, П. Я. Москалюк // Аграрна наука – виробництву. – 2007. – № 3. – С. 4.

109. **Коцур В.** Секреты выращивания экологически чистой земляники [Текст] / В. Коцур // Овощеводство. – 2010. – № 10. – С.38-43.

110. **Куян В. Г.** Вирощування екологічно безпечних урожаїв суниці в умовах осушуваних дернових ґрунтів Полісся [Текст] : [на дернових осушуваних ґрунтах Полісся найвищу врожайність за 2 роки експлуатації насадження суниці на рівні 22,3-24,3 т/га забезпечує органічна система удобрення. Екологічно безпечну продукцію високої якості отримано у варіантах з передсадивним внесенням у ґрунт 50 і 100 т/га гною. Найвищий рівень рентабельності (126,9%) забезпечило передсадивне внесення 50 т/га гною] / В. Г. Куян, М. В. Марцинівський // Вісник аграр. науки. – 2013. – № 6. – С. 52-55. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vaan_2013_6_14.

111. **Матвиец А. Г.** Современная технология выращивания огурца на опорной системе [Текст] / А. Г. Матвиец // Овощеводство. – 2010. – № 9. – С. 46-50 ; № 11. – С. 60-63 ; № 12. – С. 49-51.

112. **Панічев Р.** Екологічно чисті баклажани [Текст] : [доведено опит вирощування баклажанів в заритому ґрунті майже без застосування пестицидів комбінату «Тепличний», що неподалік Києва. Тут є що показати та чому повчитись] / Р. Панічев // Агросектор. – 2007. – № 3. – С. 39.

113. **Слепцов Ю.** Органическое овощеводство [Текст] : [органической продукцию считают только при наличии соответствующего сертификата. В Украине действителен сертификат отечественного стандарта «Органик – стандарт». В статье рассматриваются наиболее трудновыполнимые из требований, как в национальном, так и в глобальном масштабе] / Ю. Слепцов // Овощеводство. – 2013. – № 5. – С. 20-23.

114. **Таргоня В.** Забезпечення колоризації землеробства [Текст] : [наведено основні технологічні прийоми екологічного землеробства та концепції розвитку механізованих технологій і комплексів для його забезпечення] / В. Таргоня, В. Яворів // Техніка і технології АПК. – 2010. – № 12. – С. 25-27.

115. **Тимченко Л. О.** Органічне спеціалізоване м'ясне скотарство [Текст] : [особливості технології екстенсивного м'ясного спеціалізованого скотарства в Україні можуть бути використані для організації прибуткового виробництва органічної продукції. Досліджено рівень виробництва спеціалізованого м'ясного скотарства та можливість застосування традиційних технологій для отримання безпечної органічної продукції] / Л. О. Тимченко // Вісник аграр. науки. – 2015. – № 9. – С. 39-43.

Органічна продукція – за нею майбутнє

116. **Артиш В. І.** Удосконалення управління виробництвом органічної продукції [Текст] : [мета статті – вивчити комплексний підхід до процесів управління виробництвом органічної продукції рослинництва і тваринництва та підвищення конкурентоспроможності за рахунок впровадження сучасних систем землеробства] / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2013. – № 6. – С. 28-31.

117. **Артиш В. І.** Формування менеджменту якості підприємств із виробництва органічної продукції [Текст] : [мета статті – розробка комплексного підходу до менеджменту якості підприємств із виробництва органічної продукції, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності шляхом запровадження сучасних систем управління якістю продукції в підприємствах] / В. І. Артиш // Економіка АПК. – 2013. – № 2. – С. 68-71.

118. **Безус Р. М.** Соціальні мережі у просуванні продукції органічного агровиробництва [Текст] : [мета статті – оцінка відкритих соціальних мереж як середовища просування продукції органічного агровиробництва в Україні] / Р. М. Безус // Економіка АПК. – 2013. – № 5. – С. 25-30.

119. **Безус Р. М.** Ринок органічної продукції в Україні : проблеми та перспективи [Текст] : [розглянуто проблеми та перспективи розвитку українського ринку органічної продукції, визначено технічну ефективність виробництва такої продукції в Україні порівняно з виробниками інших країн світу] / Р. М. Безус, Г. Я. Антонюк // Економіка АПК. – 2011. – № 6. – С. 47-52.

120. **Волошин М. І.** Елементи соціально-економічної моделі виробника органічної продукції [Текст] : [встановлено вид закону розподіл розміру площі сільськогосподарських угідь потенційних виробників органічної продукції як основних операторів її життєвого циклу. Виявлено вид залежності кількості виробників і кількості категорій продукції від кількості її можливих споживачів] / М. І. Волошин, О. І. Корніцька // Агроекологічний журнал. – 2009. – № 1. – С. 16-19.

121. **Гладченко К.** Особливості сертифікації органічного виробництва [Текст] / К. Гладченко // Агроном. – 2010. – № 3. – С. 170-172.

122. **Горлова С.** Аргументы в пользу органического производства [Текст] : [все государственные или частные Стандарты для производства органической продукции должны разрабатываться в соответствии с базовыми Стандартами, но могут содержать и более жесткие требования. В статье рассматриваются некоторые заложенные во всех Стандартах по органическому производству ограничения] / С. Горлова // Овощеводство. – 2008. – № 4. – С. 14-17.

123. **Грищенко Ф. В.** Розвиток європейських і національних стандартів щодо харчових продуктів [Текст] : [наведено структуровану інформацію щодо європейських і національних стандартів у сфері харчових продуктів. Аналізується сучасний стан європейської й національної нормативних баз, виявлено загальні тенденції їх розвитку] / Ф. В. Грищенко // Вісник аграр. науки. – 2011. – № 2. – С. 56-59.

124. **Гуменюк Г.** Вимоги міжнародних стандартів щодо сертифікації органічного виробництва та акредитації органів, які її здійснюють [Текст] : [у статті виконано аналіз стандартів Міжнародної організації руху за органічне сільське господарство (IFOAM) щодо сертифікації органічного виробництва сільгосппродукції та акредитації органів, які її здійснюють] / Г. Гуменюк // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2012. – № 4. – С. 13-18.

125. **Гуменюк Г.** Регулювання і забезпечення якості й безпечності сільськогосподарської та харчової продукції [Текст] : [у статті проаналізовано заходи щодо забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської та харчової продукції (СтаХП) згідно з законодавством України] / Г. Гуменюк // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2009. – № 6. – С. 63-70.

126. **Гуменюк Г.** Сучасний стан стандартизації сільськогосподарської та харчової продукції [Текст] : [у статті проаналізовано чинні в Україні національні та галузеві нормативні документи (НД), що стосуються таких продуктів, як молоко, м'ясо, риба, зерно, овочі, фрукти і продуктів їх переробляння, та рівень їх гармонізації з міжнародними стандартами. Розглянуто стандарти ISO, EN, CAC, ЕЕК ООН та інших міжнародних організацій] / Г. Гуменюк, Ю. Слива // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2011. – № 6. – С. 19-24.

127. **Дзюба Т.** Програми-передумови як загальновизнаний ключовий елемент системи управління безпекою харчових продуктів [Текст] : [у статті розглянуто основні мотиви, за якими виробники харчової продукції впроваджують системи управління безпекою харчових продуктів відповідно до вимог стандарту ISO 22000:2005. Розглянуто роль програм-передумов (ПП) у системі управління безпекою харчових продуктів (СУБХП)] / Т. Дзюба, Г. Мазур // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2012. – № 1. – С. 50-52.

128. **Дослідження продуктів харчування** українського виробництва на відповідність національним нормативним документам [Текст] : [у цій статті наведено результати досліджень деяких продуктів харчування на відповідність їх вимогам національних нормативних документів] / М. П. Поцілуйко [та ін.] // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2016. – № 6. – С. 22-26.

129. **Дроздова В. А.** Зони ведення органічного сільського господарства як сировинна база для виробництва дитячого харчування [Текст] : [метою статті є аналіз забезпеченості необхідною сировиною виробників дитячого харчування на основі фруктів, ягід та овочів, аналіз державного регулювання й забезпечення контролю у сфері виробництва сировини для дитячого харчування] / В. А. Дроздова // Економіка АПК. – 2012. – № 2. – С. 166-171.

130. **Капштик М. В.** Нормативно-правове забезпечення органічного виробництва в Україні : проблеми та перспективи [Текст] : [обґрунтовано необхідність нормативно-правового регулювання сектора органічного виробництва в Україні. Висвітлено переваги для органічних операторів та споживачів органічної продукції, які вони отримають у разі прийняття Закону України «Про органічне виробництво»] / М. В. Капштик // Агроекологічний журнал. – 2012. – № 1. – С. 25-31.

131. **Клочко В. М.** Продовольча та енергетична безпека України в контексті світових тенденцій [Текст] : [проаналізовано основні світові тенденції щодо агропродовольчої продукції, визначено пріоритетні завдання для сільського господарства України. Внесено пропозиції по створенню системи продовольчої та енергетичної безпеки в умовах недостатніх фінансових ресурсів держбюджету країни] / В. М. Клочко // Економіка АПК. – 2012. – № 1. – С. 49-53.

132. **Крисанов Д. Ф.** Агропродовольча продукція в координатах якості та безпечності [Текст] : [доповідь доктора економічних наук, професора Д. Ф. Крисанова] / Д. Ф. Крисанов // Економіка АПК. – 2011. – № 1. – С. 12-19.

133. **Никитюк О. А.** Сертифікація і стандартизація продукції органічного землеробства [Текст] : [висвітлено актуальну проблему сертифікації та стандартизації продукції органічного виробництва в Україні і за кордоном. Відображено світові підходи щодо організації агровиробництва] / О. А. Никитюк // Агроекологічний журнал. – 2009. – № 2. – С. 26-31.

134. **Органические яйца :** что влияет на вкус [Текст] : [органическое производство яиц предполагает не только лучшие условия содержания для птицы, лучшему восприятию потребителем яичной продукции могут способствовать также правильный выбор породы и полноценное кормление. В статье даются советы по содержанию и кормлению птицы] // Ефективне птахівництво. – 2011. – № 2. – С. 38-39.

135. **Пабат О. В.** Інноваційний розвиток виробництва продуктів харчування [Текст] : [з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку сільського господарства і харчової промисловості, а також ключових проблем забезпечення продовольчої безпеки нашої держави, проаналізованих у дослідженнях вітчизняних науковців, важлива розробка й реалізація національної концепції інноваційного розвитку сфери виробництва продуктів харчування. Мета статті – обґрунтування окремих положень цієї концепції] / О. В. Пабат, Н. П. Чорна // Економіка АПК. – 2012. – № 12. – С. 24-28.

136. **Принципи сертифікації** виробництва органічної продукції в Україні Текст] : [проведено аналіз чинних державних та міжнародних адміністративно-правових актів і нормативних документів щодо сертифікації виробництва органічної продукції. Окреслено низку вимог до системи сертифікації сільськогосподарської органічної продукції в Україні] / Л. І. Моклячук, А. М. Ліщук, Ю. О. Зацарінна, О. А. Слободенюк // Агроекологічний журнал. – 2013. – № 2. – С. 12-16.

137. **Прядко А. О.** Еколого-економічні аспекти виробництва якісних і безпечних продуктів дитячого харчування в Україні [Текст] : [проаналізовано динаміку розвитку органічного сільського господарства та ринку екологічно чистої продукції для дітей. Встановлено основні недоліки законодавства щодо виробництва якісної і безпечної продукції дитячого харчування. Досліджено еколого-економічні аспекти проблеми, розроблено першочергові завдання і запропоновано заходи нарощення виробництва органічної продукції в Україні] / А. О. Прядко // Агроінком. – 2010. – № 10/12. – С. 39-42.

138. **Рибалка О.** У цивільному світі добре розуміють харчову цінність натуральних продуктів здорового харчування [Текст] : [у статті викладено цілу стратегічну програму створення в Україні дешевих за ціною натуральних продуктів здорового функціонального харчування] / О. Рибалка // Зерно і хліб. – 2011. – № 1. – С. 13-19.

139. **Сіренко Н. М.** Органічні продукти харчування у забезпеченні продовольчої безпеки України [Текст] : [проаналізовано рівень забезпеченості населення України продуктами харчування та визначено мінімальний обсяг органічної продукції, який користується платоспроможним попитом. Обґрунтовано необхідність створення пілотних територіально-виробничих кластерів між виробниками органічної продукції на основі наукового системного інтегратора] / Н. М. Сіренко // Економіка АПК. – 2012. – № 1. – С.43-49.

140. **Слєпцов Ю. В.** Органічна продукція : за нею майбутнє [Текст] : [у статті проаналізовано відміни між екологічно чистою та органічною продукцією, площі, на яких вирощується органічна продукція в Україні та у країнах – лідерах у цій галузі] / Ю. В. Слєпцов // Дім, сад, город. – 2012. – № 7. – С. 7-9.

141. **Стандарты Европейского Союза** для органического производства сельскохозяйственной продукции [Текст] : [в рекомендациях изложен комплекс технологических приемов, применяемых в органическом животноводстве, также представлены Стандарты Европейского Союза для органического производства сельскохозяйственной продукции] : рекомендации по органическому животноводству / под ред. С. Ф. Горловой – Донецк : Ассоциация органического земледелия и садоводства, 2007. – 92 с.

142. **Формування ринку** екологічно безпечної продукції при органічному землеробстві [Текст] : [проаналізовано розвиток органічного землеробства в Україні, формування ринку екологічно безпечної продукції. Наведено досвід виробництва екологічно чистої продукції сільського господарства на прикладі приватного підприємства «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області] / А. С. Антонець [та ін.] // Економіка АПК. – 2010. – № 12. – С. 75-79.

143. **Чайкін О. В.** Особливості аналізу сприйняття споживачами екологічно сертифікованої сільськогосподарської продукції [Текст] : [запропоновані підходи до удосконалення дослідження ринку екологічно сертифікованої продукції, що передбачують вивчення особливостей купівельної поведінки споживачів і специфічних особливостей продукції на основі даних, одержаних у результаті анкетування споживачів, показують, що екологічно сертифікована продукція відповідає потребам сучасних споживачів та користуватиметься попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках] / О. В. Чайкін // Економіка АПК. – 2015. – № 10. – С. 83-88.

144. **Чудовська В. А.** Формування ціни на органічну сільськогосподарську продукцію в ринкових умовах [Текст] : [мета статті – аналіз і обґрунтування ціни на органічну сільськогосподарську продукцію, що сприяє підвищенню ефективності господарювання та конкурентоспроможності підприємства] / В. А. Чудовська // Економіка АПК. – 2013. – № 1. – С. 142-146.

145. **Шабайкович В. А.** Внутрішнє бачення якості продукції [Текст] : [наведено матеріал стосовно механізму внутрішнього формування якості продукції з урахуванням зовнішнього впливу довкілля] / В. А. Шабайкович // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2015. – № 5. – С. 43-51.

146. **Шляхи інноваційного забезпечення** виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції та продуктів харчування [Текст] : [висвітлено стан і перспективи нарощування виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції та продуктів харчування. Розкрито біологічно-господарські характеристики сільськогосподарських культур. Доведена нагальна необхідність інноваційного забезпечся аграрного сектору для вирішення проблеми підвищення якості продукції та забезпечення продовольчої незалежності країни] / М. М. Кулаєць [та ін.] // Агроінком. – 2011. – № 10. – С. 55-61.

Органічне землеробство на дачній ділянці

147. **Андреев А.** Червей надо «перевоспитывать» [Текст] : [автор рассказывает о своем опыте разведения червей для получения биогумуса] / А. Андреев // Приусадебное хозяйство. – 2011. – № 3. – С. 13-15.

148. **Антосик А. П.** Шляхи підвищення родючості ґрунту. Полив рослин у саду й на городі [Текст] : [висвітлено основні правила поливу, способи поливу, визначення вологості за станом ґрунту] / А. П. Антосик // Дім, сад, город. – 2016. – № 9/10. – С. 10-11.

149. **Борисов В.** Овощи и нитраты [Текст] : [овощи больше всего склонны к накоплению солей нитратов, а также кадмия, цинка, свинца и других тяжелых металлов, опасных для здоровья. В статье даются рекомендации, как можно снизить количество нитратов в овощах, выращивая их на приусадебных участках] / В. Борисов // Приусадебное хозяйство. – 2010. № 7. – С. 30-31.

150. **Драганова Т.** Живая ягода. [Текст] : [закладывание органической плантации для выращивания органической земляники] / Т. Драганова // Огородник. – 2017. – № 9. – С. 18-30.

151. **Иванцова Н.** А я за природное земледелие! [Текст] : [автор делится своим опытом выращивания овощей на приусадебном участке используя природное земледелие] / Н. Иванцова // Приусадебное хозяйство. – 2011. – № 4. – С.36-38.

152. **Колісник Н. М.** Виростимо на дачних і присадибних ділянках екологічно чисту продукцію [Текст] : [автор дає паради дачникам , як одержати екологічно чисту продукцію без хімічних добрив, застосовуючи органічні добрива нового покоління «Біогумус», одержаний з допомогою каліфорнійських черв’яків та інші органічні добрива] / Н. М. Колісник // Одесский дачник. – 2017. – № 12, апрель. – С. 11.

153. **Лебедева Е.** Копать или рожь сеять? [Текст] : [автор делится опытом выращивания овощей на участке земли, не перекапывая огород на зиму, а засеять его под грабли озимой рожью] / Е. Лебедева // Приусадебное хозяйство. – 2009. – № 4. – С. 37.

154. **Муравьева Л.** Обойдемся без химии? [Текст] : [автор дает характеристику органического земледелия, раскрывая его плюсы и минусы при выращивании овощей на приусадебном участке] / Л. Муравьева // Приусадебное хозяйство. – 2019. – № 8. – С. 24-26.

155. **Пащенко В.** Лучшее удобрение – сидераты [Текст] : [не все начинающие огородники знают, что удобрения могут быть не только полезными, но и красивыми, ароматными. Самое эстетичное удобрение – это сидераты. Они радуют своей изумрудной зеленью и украшают огород с ранней весны до поздней осени. И при этом выполняют свою основную миссию – структурируют почву и повышают ее плодородие. Автор статьи дает советы по выращиванию и использованию этого органического удобрения на дачном участке] / В. Пащенко // Огородник. – 2011. – № 4. С. 21-22.

156. **Распопов Г.** Органика в согласии с химией [Текст] : [автор статьи делится своим опытом выращивания овощей на приусадебном участке применяя органические и минеральные удобрения в соответствующих разумных пропорциях не вредящих огородным культурам] / Г. Распопов // Приусадебное хозяйство. – 2012. – № 10. – С. 21-24.

157. **Тарасова С.** Отходы на пользу огороду [Текст] : [сорняки, ботву, обрезки старых веток – эти и другие отходы обычно сжигают или убирают с участка. Автор статьи дает рекомендации, как они могут быть использованы для повышения плодородия почвы в огороде] / С. Тарасова // Приусадебное хозяйство. – 2010. – № 7. – С. 24-25.

158. **Фомиченко М.** Екопродукти в Україні доступні кожному [Текст] : [автор дає паради дачникам, як на удобреному біогумусом ґрунті виростити чисту продукцію і збільшити врожайність ділянки у 2-3 і навіть більш разів] / М. Фомиченко // Дім, сад, город. – 2017. – № 4. – С. 7.

159. **1777-11 41.40 Х 32**
Хворостухина С. А. Как повысить плодородие почвы [Текст] : [в настоящее время повышение уровня плодородия почвы является одной из главных проблем для большинства садоводов и огородников. Очень важно подобрать такие методы, которые отвечали бы всем современным требованиям экологичности. Книга расскажет о том, как с помощью сидератов, методики севооборота и использования органических удобрений, компоста и биогумуса значительно улучшить физико-химические характеристики почвы, а также повысить урожайность возделываемых на приусадебном участке садово-овощных культур] / С. А. Хворостухина. – М. : РИПОЛ классик, 2011. – 256 с. – (Четыре сезона).

160. **Хоменко Г.** Биопрепараты для семян и почвы [Текст] : [автор статьи дает советы огородникам по применению эффективных биопрепаратов, таких как азотофит, фитоцид, а также их смесей для обработки семян, чтобы урожай был здоровым и экологически чистым] / Г. Хоменко // Огородник. – 2011. – № 3. – С. 11.

161. **2270-06 42.3я2 Щ 36**
Щедров В. Энциклопедия дачника [Текст] : [энциклопедия – универсальный советчик садовода-любителя, научит слышать голос земли, понимать язык растений, поможет стать рачительным хозяином на своем участке] / В. Щедров. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 352 с. – (Советы успешного фермера).

162. **Яблонська Т. В.** Органічна ферма : стиль життя і сімейний бізнес [Текст] : [автор статті знайомить з своїм досвідом виробництва екологічно чистих яєць та овочів на власній фермі] / Т. В. Яблонська // Дім, сад, город. – 2012. – № 1. – С. 41-43.

Органічне виробництво в світи – уроки для України

163. **Горлова С.** Органическое земледелие и садоводство : опыт Швейцарии [Текст] С. Горлова // Овощеводство. – 2007. – № 3. – С. 10-11.

164. **Грищенко Ф.** Європейська система безпечності харчових продуктів. Історія створення [Текст] : [у статті наведено офіційні довідкові дані про європейські «зелені» й «білі книги», агентства Європейського Союзу (ЄС), розглянуто основні положення європейського законодавства щодо безпечності харчових продуктів (БХП)] та перспективи подальших досліджень за темою статті] / Ф. Грищенко // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2013. – № 1. – С. 40-43.

165. **Зубець М. В.** Розвиток і наукове забезпечення органічного землеробства в європейських країнах [Текст] : [для успішного розвитку в Україні органічного землеробства потрібно розгорнути наукові дослідження подібно до тих, що проводяться в країнах Європи. Огляд основних напрямів таких досліджень подано у статті] / М. В. Зубець, В. В. Медведєв, С. А. Балюк // Вісник аграр. науки. – 200. – № 10. – С. 5-8.

166. **Капінос С. С.** Органічне сільське господарство в США [Текст] : [висвітлено основні аспекти сертифікації органічного виробництва сільськогосподарської продукції, досліджено методи її маркування. Проаналізовано основні канали реалізації органічної сільськогосподарської продукції в США] / С. С. Капінос // Економіка АПК. – 2012. – № 2. – С. 158-162.

167. **Кирилюк Є.** Сучасні тенденції державного регулювання сільськогосподарського виробництва та аграрного ринку в США [Текст] : [розкрито сучасні тенденції державного регулювання сільськогосподарського виробництва та аграрного ринку в США. Визначено механізми та інструменти держаного регулювання на сучасному етапі еволюції аграрної політики США. Виявлено специфіку та логіку запровадження інструментів прямої та непрямої підтримки фермерів] / Є. Кирилюк // Вісник ТНЕУ. – 2012. – № 2. – С. 168-180.

168. **Кисленко О.** Органічне молочне виробництво у Швейцарії [Текст] / О. Кисленко // Дім, сад, город. – 2013. – № 1. – С.26-29.

169. **Кушниренко Ю. Д.** Органические удобрения и практика их применения в Челябинской области [Текст] : [эффективность органических удобрений подтверждена полевыми и производственными опытами Челябинского НИИСХ, которые представлены в статье] / Ю. Д. Кушниренко, В. Н. Брагин, Х. С. Юмашев // Агрохимический вестник. – 2010. – № 5. – С. 30-32.

170. **Письменська О. А.** Розвиток органічного сільського господарства в Європі [Текст] : [досліджено розвиток органічного сільського господарства в європейських країнах. Проаналізовано статистичні дані, які показують, що зростаючий попит і загальна заінтересованість населення в органічній продукції є стимулом для фермерів застосовувати екологічно чисті технології] / О. А. Письменська // Економіка АПК. – 2012. – № 2. – С. 141-144.

171. **Прутська О. О.** Органічне сільське господарство в США : реалії та перспективи для України [Текст] : [на основі узагальнення американського досвіду ведення органічного сільського господарства обґрунтовано необхідність одночасного розвитку в Україні як органічного, так і традиційного інтенсивного землеробства й тваринництва] / О. О. Прутська, О. В. Ходаківська // Економіка АПК. – 2011. – № 12. – С. 142-151.

172. **Пуговиця М.** Убити трьох зайців [Текст] : [слово «органічний» для Китаю сьогодні стало наче чарівним, усі продукти з таким написом вважаються пріоритетними. Стаття знайомить з фермерськими господарствами Китаю, які вирощують органічні сільськогосподарські культури. Можливо, досвід далекої азійської країни прислужиться Україні, яка взяла курс на Європу, але дуже мало робить для створення надійної системи захисту прав споживачів і виробництва якісної продукції] / М. Пуговиця // Пропозиція. – 2017. – № 1. – С. 68-70.

173. **Стельмащук І. З.** Тенденції розвитку світового органічного виробництва [Текст] : [проаналізовано сучасний стан органічного виробництва у світі, Європі та Україні. Висвітлено вплив державної політики на органічне виробництво на прикладі Європи. Обґрунтовано актуальність даної сфери діяльності на основі вивчення світового ринку органічних продуктів та прогноз його розвитку] / І. З. Стельмащук // Агроінком. – 2012. – № 10/12. – С. 39-42.

Покажчик імен та заголовків книг і статей

Андреев А. 147
Антонець А.С. 142
Антонюк Г.Я. 119
Антосик А.П. 10, 148
Артиш В.І. 9, 99, 116, 117

Балаєв А.Д. 80
Балюк С.А. 165
Барвінченко В.І. 38
Безус Р.М. 118, 119
Бейкер С. Дж.. 56, 57
Бережняк Є.М. 58
Бережняк М.Ф. 58
Биопрепараты "ТМ BIONA" 73
Бобров О.Г. 74
Богач Г. 88
Богдан О.В. 33
Бойко Л. 11, 45
Бойко П. 75
Болотских А. 100
Болоховська О.Н. 89
Бондаренко В. 76
Борисов В. 149
Боровик Г. 77
Брагин В.Н. 169
Бураков И. 78
Бурковский А. 103

Василенко М.Г. 79
Виноградов В.О. 74
Витанов А.Д. 101
Віннічук Т.С. 89, 92
Волкогон В.В. 87
Волошин М.І. 120
Выращивание овощей 101
В'ялий С.О. 30

Габрієль Г. 48
Гармашов В.В. 12, 102, 103, 108
Гладченко К. 121
Глущенко Л. 40
Горлова С. 59, 122, 163, 141
Грант С. 60
Грищенко Р. 104
Грищенко Ф.М. 123, 164
Ґрунти України 39
Гуменюк Г. 124, 125, 126

Демиденко О.В. 63
Деркач О. 107
Дерпиш Р. 61
Дзюба Т. 127
Дикун Н. 105, 106
Дослідження можливості вирощування соняшнику 107
Дослідження продуктів харчування 128
Драганова Т. 150
Дроздова В.А. 129
Дудур О. 13, 14, 15

Ермантраут Е.Р. 83

Жолобецький Г. 90
Жуков О. 62

Залежність родючості ґрунту від рівня господарювання 40
Зацарінна Ю.О. 136
Зелінський М. 41, 42, 43
Зіновчук Н.В. 16
Зубець М.В. 165

Иванцова Н. 151

Іваненко О.О. 91
Іваніна В.В. 39
Іващенко О.О. 91

Калус Ю.О. 102, 103, 108
Камінський В.Ф. 17
Капась О.М. 84
Капінос С.С. 166

Капштик М.В. 18, 63, 130
Квітка Г. 64
Кирилюк Є. 167
Кисленко О. 168
Клочко В.М. 131
Коваленко Н. 75
Ковальчук О.П. 80
Козак В. 105, 106
Колісник Н.М. 152
Корнійчук М. 92
Корніцька О.І. 19, 120
Корсун С.Г. 17
Коцур В. 120
Кошевський І. 94
Крисанов Д.Ф. 132
Крюков Д. 20
Крючков А. 65
Кулаєць М.М. 146
Купчик В.І. 39
Кушниренко Ю.Д. 169
Куян В.Г. 110

Лебедева Е. 153
Лесь А.В. 16
Ліщук А.М. 136
Лобас М.Г. 21
Любчиш О. 104
Ляшенко О.О. 81

Мазур Г. 127
Маклюк О.І. 44
Малієнко А.М. 66
Мармуль Л.О. 22
Мартинюк Н.І. 67
Марцинівський М.В. 110
Марченко В. 68
Мар'юшкіна В. 93
Матвиец А.Г. 111
Мельничук Я.П. 23
Медведєв В.В. 71, 165
Мирунко В. 82
Мовсесов Г.Є. 81
Моклячук Л.І. 136
Москаленко А.М. 87
Москалюк П.Я. 102, 108
Муравьева Л. 154

Найда А.В. 24
Нелеп В.М. 45
Нестеров Г.І. 39
Никитюк О.А. 133
Новак Н.П. 22

Оленюк А.М. 83
Олійник В.Я. 38
Органические яйца 134

Пабат О.В. 135
Паленичак О.В. 46
Панас Р.М. 47
Панічев Р. 25, 69, 112
Пастух О.М. 84
Пащенко В. 156
Печенюк В.І. 83
Починок Л. 92
Про виробництво та обіг органічної продукції 1
Про ґрунт дбати – достойно заробляти 48
Про затвердження державного логотипу для органічної продукції 5
Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції бджільництва 6
Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції рослинного походження 7
Про затвердження Детальних правил виробництва органічної продукції тваринного походження 8
Про основні принципи та вимоги до безпечності харчових продуктів 2
Про прийняття за основу проекту Закону України 4
Про продовольчу безпеку 3, 4
Прокопчук Н. 26
Проневич В.А. 49
Принципи сертифікації виробництва 136
Прутська О.О. 171
Прядко А.О. 137
Пуговиця М. 172

Письменська О.А. 170

Распопов Г. 156
Ращенко А.В. 16
Ремізова Н. 82
Ритчи В.Р. 57
Рубан М. 94
Рибалка О. 138

Савчук Р. 95
Сайко В.Ф. 70
Сакстон К.Е. 57
Самардак В.П. 85
Сендецький В.М. 86
Сиволап В. 68
Синько В. 68
Ситник В.П. 71
Сіренко Н.М. 139
Скальський В.В. 27
Слєпцов Ю.В. (Слепцов Ю.) 113, 140
Слива Ю. 126
Слободенюк О.А. 136
Солов'яненко Н. 50
Стандарты Европейского Союза 141
Стельмащук І.З. 28, 29, 51, 173
Суюндуков Я.Т. 52

Танчик С.П. 30, 72
Тараріко Ю.О. 31
Тарасова С. 157
Таргоня В. 114
Тимченко Л.О. 115
Труфанов О. 96

Фадєєв Л. 53
Фомиченко М. 158
Фомічова О.В. 12
Формування ринку екологічно безпечної продукції 142

Халеп О.М. 87
Хасанова Р.Ф. 52
Хворостухина С.А. 159
Ходаківська О.В. 32, 33, 171
Хоменко Г. 160

Цюк О.А. 30

Чайкін О.В. 143
Червонная Т. 54
Чорна Н.П. 135
Чорний Г.М. 17
Чудовська В.А. 144

Шабайкович В.А. 145
Шевченко О.І. 55
Шкурко Т.П. 34
Шляхи інноваційного забезпечення виробництва екологічно чистої продукції 146
Шубравська Є. 35
Шувар І. 36

Щедров В. 161
Щукин В. 97

Юмашев Х.С. 169
Ющенко Л. 98

Яблонська Т.В. 162
Яворів В. 114
Ясиновський В. 37

Покажчик періодичних видань, що використані

Журнали:

Аграрна наука – виробництву 74, 81, 102, 103, 108
Аграрний вісник Причорномор'я 24
Агроінком 21, 29, 38, 66, 137, 146, 173
Агроекологічний журнал 19, 49, 120, 130, 133, 136
Агроном 52, 56, 57, 60, 62, 65
Агросвіт Україна 41, 42, 43
Агросектор 18, 25, 36, 69, 76, 77, 112
Агрохимический вестник 169

Відомості Верховної Ради (ВВР) 1, 2
Вісник аграрної науки 12, 30, 31, 33, 34, 44, 58, 70, 71, 79, 86, 87, 91, 110, 115, 123, 165
Вісник ТНЕУ 13, 14, 167

Дім, сад, город 10, 26, 85, 140, 148, 158, 162, 168

Економіка АПК 9, 15, 16, 17, 22, 23, 27, 28, 45, 46, 51, 67, 84, 99, 116, 117, 118, 119, 129, 131, 132, 135, 139, 142, 143, 144, 166, 170, 171
Економіка України 35
Ефективне птахівництво 134

Землевпорядний вісник 11, 32, 37, 50
Зерно 54
Зерно і хліб 61, 138

Овощеводство 59, 68, 78, 88, 95, 100, 105, 106, 109, 111, 113, 122, 163
Огородник 97, 150, 155, 160
Офіційний вісник України (ОВУ) 5

Приусадебное хозяйство 147, 149, 151, 153, 154, 156, 157
Пропозиція 40, 48, 53, 64, 75, 90, 92, 93, 94, 96, 98, 104, 172

Стандартизація, сертифікація, якість 82, 124, 125, 126, 127, 128, 145, 164

Тваринництво. Ветеринарія 20
Техніка і технології АПК 107, 114

Хімія, агрономія, сервіс 55

Цукрові буряки 83

Газети:

Одесский дачник 152

Урядовий кур'єр 6, 7, 8

Покажчик рекомендованих Web-сайтів

1. **Антонюк М.** Органічне землеробство: хобі, яке вирішує соціальні проблеми [Електронний ресурс] / Маріанна Антонюк // Версії : сайт. – Режим доступу: http://versii.cv.u a/zhyttya/organichne-zemlerobstvo-hobi-yake-virishuye-sotsialni-problemi/32601.html. – Заголовок з екрану.

2. **Гаврилюк Л.** Органическое сельское хозяйство в США : американский опыт на экспорт в Беларусь [Электронный ресурс] / Любовь Гаврилюк // Зялёны партал : сайт. – Режим доступа: http://greenbelarus.info/articles/13-04-2016/organicheskoe-selskoe-hozyaystvo-v-ssha-amerikanskiy-opyt-na-eksport-v-belarus. – Загл. с экрана.

3. **Глотова І**. Директор «Агроекології»: У Європі небувалий інтерес до органічного нуту : інтерв'ю [Електронний ресурс] / Ірина Глотова // Agravery : сайт. – Режим доступу: http://agravery.com/uk/posts/show/direktor-agroekologii-u-evropi-nebuvalij-interes-do-organicnogo-nutu. – Заголовок з екрану.

4. **Грядка восени.** Органічне землеробство. Оксана Соколан : відео [Електронний ресурс] // Youtube : сайт. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=67Sm-OcxEzE. – Заголовок з екрану.

5. **Заміткін І.** Органічне землеробство в питаннях і відповідях / Іван Заміткін [Електронний ресурс] // Рівність в Україні : сайт. – Режим доступу: http://www.rivnist.in.ua/news/2014/03/14/1814. – Заголовок з екрану.

6. **Івахнюк Н.** Екологічне чисте землеробство в Україні : огляд літератури [Електронний ресурс] / Наталія Івахнюк // ОУНБ Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського : сайт. – Режим доступу: http://library.kr.ua/orhus/zemlya.html. – Заголовок з екрану.

7. **Камінський В.** Органічне землеробство – шлях до продовольчої безпеки : стаття [Електронний ресурс] / Віктор Камінський // Віче : сайт. – Режим доступу: http://veche.kiev.ua/journal/4161/. – Заголовок з екрану.

8. **Карпенко О.** Органічне землеробство. Пріоритети 2017-го [Електронний ресурс] / Олександр Карпенко // Инфоиндустрия. Ваш путеводитель в мире агроиндустрии : сайт. – Режим доступу : http://infoindustria.com.ua/organichne-zemlerobstvo-prioriteti-2017-go/. – Заголовок з екрану.

9. **Лановенко В.** Органічне виробництво : чого очікувати в 2017 році / Валентина Лановенко [Електронний ресурс] // АВМ Асоціація виробників молока : сайт. – Режим доступу: http://avm-ua.org/uk/post/organicne-virobnictvo-cogo-ocikuvati-v-2017-roci?milkua=1. – Заголовок з екрану.

10. **Маковецький І.** У Німеччину – за європейським досвідом органічного виробництва [Електронний ресурс] / Ігор Маковецький // Агроекологія : сайт. – Режим доступу: http://www.agroecology.in.ua/organicmovement/49?pg=5. – Заголовок з екрану.

11. **Новак, Хрістіан**. Органічне сільське господарство досвід Німеччини – можливості дій для України : звіт з аграрної політики [Електронний ресурс] / Хрістіан Новак, Др. Йоханнес Котчі // Федеральне Міністерство продовольства і сільського господарства : сайт. – Режим доступу: https://www.apd-ukraine.de/images/APD_APR_03-2016_Oekolandbau_ukr.pdf. – Заголовок з екрану.

12. **Об органическом земледелии** [Электронный ресурс] // Народный блоггер : блог. – Режим доступа: http://blogger.com.ua/2009/%D0%BE%D0%B1-%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%BC-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%B8/. – Загл. с экрана.

13. **Органічне землеробство в Україні** є одним з найпривабливіших напрямів для інвестицій, – США [Електронний ресурс] // ZIK : сайт. – Режим доступу: http://zik.ua/news/2017/09/29/organichne_zemlerobstvo_v_ukraini_ie_odnym_z_naypryvablyvishyh_napryamiv_dlya_1176765. – Заголовок з екрану.

14. **Органічне виробництво в Україні :** реалії та перспективи [Електронний ресурс] // in SlideShare : сайт. – Режим доступу : https://www.slideshare.net/TarasKutoviy/ss-72695482. – Заголовок з екрану.

15. **Органічне землеробство: минуле, сьогодення, перспективи** [Електронний ресурс] // Аграрний тиждень. Україна : сайт. – Режим доступу: http://a7d.com.ua/agropoltika/agri-work/1713-organichne-zemlerobstvo-minule-sogodennya.html. – Заголовок з екрану.

16. **Органічне землеробство на дачі нуля, з чого почати, влаштування розумних грядок на ділянці з відео** : популярні статті [Електронний ресурс] // PADKA.IN.UA : сайт. – Режим доступу: http://radka.in.ua/dim/organichne-zemlerobstvo-na-dachi-z-nyl.html. – Заголовок з екрану.

17. **Освоїти органічне землеробство нам під силу!** [Електронний ресурс] // Білоцерківський національний аграрний університет : сайт. – Режим доступу: http://www.btsau.kiev.ua/uk/content/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D0%BE%D1%97%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D0%BC-%D0%BF%D1%96%D0%B4-%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%83. – Заголовок з екрану.

18. **Писаренко П. В.** Научно-теоретические основы органического земледелия : Суть органического земледелия [Электронный ресурс] / П. В. Писаренко // Agro Mage : сайт. – Режим доступа: http://www.agromage.com/stat_id.php?id=677. – Загл. с экрана.

19. **Родючі секрети.** Органічне землеробство на присадибних ділянках і дачах : відео [Електронний ресурс] // Youtube : сайт. – Режим доступу : https://www.youtube.com/watch?v=WKeIRgNK3t8. – Заголовок з екрану.

20. **Розвиток органічного землеробства у світі та Україні** [Електронний ресурс] // LED Прожекторы Brille тм : сайт. – Режим доступу: http://agroukraine.at.ua/index/rozvitok_organichnogo_zemlerobstva_u_sviti_ta_ukrajini/0-16. – Заголовок з екрану.

21. **Світові ринки цікавить органічний експорт з України** [Електронний ресурс] // Херсонська торгово-промислова палата : сайт. – Режим доступу : https://www.tpp.ks.ua/kalendar-zakhodiv/novini-i-reportazhi/2775-2017-07-07.html - Заголовок з екрану.

22. **Сертификация органического сельского хозяйства в Украине** [Электронный ресурс] // Чистый продукт : сайт. – Режим доступа: https://www.organicpro.com.ua/?p=152. – Загл. с экрана.

23. **Слива Ю.** Як перейти на органічне землеробство? [Електронний ресурс] / Юлія Слива // Агробізнес сьогодні : сайт. – Режим доступу: http://www.agro-business.com.ua/ideii-i-trendy/5221-iak-pereity-na-organichne-zemlerobstvo.html. – Заголовок з екрану.

24. **Сусідка Н.** Компост – основа органічного землеробства [Електронний ресурс] / Надя Сусідка // Зелена садиба : сайт. – Режим доступу : http://zelenasadyba.com.ua/na-gryadci/kompost-osnova-organichnogo-zemlerobstva.html. – Заголовок з екрану.

25. **Цвєткова Д.** Європейський ринок екологічно чистих продуктів і способи їх просування [Електронний ресурс] / Дар'я Цвєткова // upackovka : сайт. – Режим доступу: https://upackovka.wordpress.com/2011/11/08/yevropejskij-rinok-ekologichno-chistix-produktiv-i-sposobi-ïx-prosuva. – Заголовок з екрану.

26. **Цибульська С.** Органічне зерно, як чекають в ЄС. Кейс від «ЕтноПродукт» / Світлана Цибульська [Електронний ресурс] // AUROcomplex 2017 : сайт. – Режим доступу: http://propozitsiya.com/ua/organichne-zerno-yake-chekayut-v-ies-keys-vid-etnoprodukt. – Заголовок з екрану.

27. **Що таке органічне землеробство?** [Електронний ресурс] // ussFlorist.xyz : сайт. – Режим доступу: http://ussflorist.xyz/sad-i-gorod/829-shho-take-organichne-zemlerobstvo.html. – Заголовок з екрану.

28. **Як я стала прихильницею органічного землеробства** [Електронний ресурс] // Сад, город та корисні поради по господарству і веденню робіт на дачі | kamnu.net : сайт. – Режим доступу : http://kamnu.net/index.php/hata/102-yak-ya-stala-prixilniceyu-organichnogo-zemlerobstva.html. – Заголовок з екрану.

ЗМІСТ

Вступ 4
Офіційні документи 5
Розвиток органічного землеробства в Україні 6
Ґрунт – основний об’єкт органічного землеробства 11
Ґрунтозахисні системи обробітку ґрунту 14
Органічні добрива – запорука урожаю 17
Екологічні засоби захисту рослин 20
Технології вирощування органічної сільськогосподарської продукції 22
Органічна продукція – за нею майбутнє 25
Органічне землеробство на дачній ділянці 31
Органічне виробництво в світі – уроки для України 33
Покажчик імен та заголовків книг і статей 36
Покажчик періодичних видань, що використані 39
Покажчик рекомендованих Web-сайтів 40

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО – ЗАПОРУКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ [Текст] : бібліогр. покажч. / Упр. культури, національностей, релігій та охорони об’єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; від. техн. та с.-г. літ. : [підгот. М. В. Чайковська ; комп’ют. набір М. В. Чайковська ; верстка, худож. оформ. та редагув. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2016. – 44 с. ; 15×21. – 40 прим. : б. ц.

Зам. № **43** від **14.11.2017** р.
Тираж 40 прим.

В 2005 г. создана Федерация органического движения Украины. Она объединяет единомышленников, заинтересованных в производстве и распространении здоровой, абсолютно безопасной при потреблении продукции, при выращивании и переработке которой учитывались бы обязательно как заботливое отношение к природе в целом, так и к земле, и к людям, на ней работающим, в частности.